

dr hab. Katarzyna Szopik-Depczyńska, prof. US
Instytut Zarządzania
Uniwersytet Szczeciński

Szczecin, 12-06-2023

RECENZJA

dorobku naukowego dr Adriany Paliwody-Matiolańskiej
na potrzeby postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości prowadzonego przez Radę Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu
i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

I. Przesłanki formalno-prawne przygotowania recenzji

Podstawą formalną sporządzenia recenzji jest pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 27 marca 2023 roku w sprawie przyjęcia obowiązków recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Podstawę prawną przygotowywanej recenzji stanowi art. 219-221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574 z późn. zm.), oraz Uchwała Senatu nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 roku dotycząca zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, zgodnie z którymi stopień doktora habilitowanego może zostać nadany osobie, która:

1. Posiada stopień doktora.
2. Posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w aktualnym wykazie ogłoszonym zgodnie z obowiązującymi przepisami przez ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższegolub
 - 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w aktualnym wykazie ogłoszonym zgodnie z obowiązującymi przepisami przez ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższegolub
 - 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne.
3. Wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Otrzymana przeze mnie dokumentacja zawiera:

1. Wniosek przewodni dr Adriany Paliwody-Matiolańskiej z dnia 19 grudnia 2022 roku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.
2. Główne osiągnięcie naukowe, tj. monografię pt. „Decorum. Instytucjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach branży paliwowo-energetycznej - perspektywa komunikacyjna”, wydana w Wydawnictwie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Zeszyty Naukowe, Seria specjalna: Monografie numer 272, Kraków 2022, pp. 241.

3. Kopię odpisu dyplomu poświadczającego uzyskanie stopnia doktora przez dr A. Paliwodę - Matiolańską.
4. Dane wnioskodawcy - dr A. Paliwody-Matiolańskiej.
5. Autoreferat przedstawiający opis osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych dr A. Paliwody-Matiolańskiej (w języku polskim i angielskim).
6. Wykaz osiągnięć dr A. Paliwody-Matiolańskiej (w języku polskim i angielskim).
7. Raport bibliometryczny.
8. Kopie opublikowanych prac naukowych.
9. Oświadczenia współautorów prac naukowych oraz inne zaświadczenia, oświadczenia, certyfikaty i dyplomy.

Dokumentacja na potrzeby postępowania habilitacyjnego została przygotowana przez dr Adrianę Paliwodę-Matiolańską w sposób skrupulatny. Spełnia on wymogi przepisów prawa oraz procedur obowiązujących w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Otrzymana dokumentacja jest wystarczająca do sporządzenia oceny całokształtu dorobku dr A. Paliwody-Matiolańskiej na potrzeby postępowania habilitacyjnego.

Jednocześnie oświadczam, iż jako recenzentka nie byłam współautorką żadnej z opublikowanych przez Habilitantkę prac, nie byłam członkiem wspólnych zespołów naukowych, jak również nie brałam udziału w innych, wspólnych przedsięwzięciach o charakterze dydaktycznym czy organizacyjnym. Nie zgłaszam tym samym występowania konfliktu interesów, który byłby przeciwskazaniem do przygotowania recenzji w postępowaniu habilitacyjnym dr A. Paliwody-Matiolańskiej.

II. Przebieg kariery zawodowej dr A. Paliwody-Matiolańskiej

Dr A. Paliwoda-Matiolańska jest doktorem nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu, nadany uchwałą Rady Wydziału Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Krakowie w dniu 12 lipca 2007 roku. Tytuł rozprawy to: „Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w kształtowaniu rozwoju organizacyjnego”. Promotorem rozprawy był dr hab. H. Piekarczyk, prof. UEK. W roku 1998 otrzymała tytuł zawodowy magistra ekonomii, uzyskany na kierunku Międzynarodowe stosunki gospodarcze na Wydziale Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Tym samym, Habilitantka **spełnia pierwszy z warunków** określonych w przepisach prawa, dotyczący posiadania stopnia naukowego doktora.

Habilitantka od roku 2008 zatrudniona jest na stanowisku Adiunkta w Katedrze Handlu i Instytucji Rynkowych, w Instytucie Zarządzania, Kolegium Nauk o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W tej samej jednostce była zatrudniona w latach 2007-2008 na stanowisku Asystenta. Z kolei w Wyższej Szkole Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu zatrudniona była w Katedrze Zarządzania, Wydział Przedsiębiorczości w latach 1999-2007 (Asystent) oraz 2007-2008 (Adiunkt).

III. Ocena głównego osiągnięcia naukowego dr A. Paliwody-Matiolańskiej

Główne osiągnięcie naukowe dr A. Paliwody-Matiolańskiej, o którym mowa w art. 219-221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574 z późn. zm.), oraz Uchwale Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 roku to autorska monografia pt. „**Decorum. Instytucjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach branży paliwowo-energetycznej - perspektywa komunikacyjna**”, opublikowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Zeszyty Naukowe, Seria

specjalna: Monografie numer 272, Kraków 2022, pp. 241. (ISBN: 978-83-7252-869-8). Recenzentami wydawniczymi monografii byli: dr hab. Maria Nowina–Konopka, prof. UJ oraz dr hab. Natalia Potoczek, prof. PAN.

Przedstawiona do recenzji praca liczy 241 stron. Składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisu tabel i rysunków, streszczenia w języku angielskim oraz wykazu prac wydanych w UEK w serii specjalnej Zeszytów Naukowych: Monografie. Literatura cytowana obejmuje pozycje polskie i obcojęzyczne.

W swojej monografii Habilitantka podejmuje ważny temat badawczy, zarówno dla teorii, jak i praktyki gospodarczej. Instytucjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju prowadzi bowiem do traktowania zrównoważonego rozwój jako strategicznego celu, który jest wbudowany w jego misję, wartości i cele długoterminowe. Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko poprzez efektywność operacyjną, innowacji i społeczną odpowiedzialność biznesu to krok w kierunku bardziej zrównoważonej i odpowiedzialnej gospodarki, która równoważy cele ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Jednocześnie, w kontekście perspektywy komunikacyjnej, prowadzi do poprawy wizerunku i reputacji przedsiębiorstw.

Tytuł monografii wskazuje na zamysł Autorki. W zakresie uzasadnienia wyboru tematyki monografii, Habilitantka w pracy określiła luki badawcze w obszarze nauk o zarządzaniu i jakości: poznawczą (potencjał naukowy i brak pogłębionych studiów teoretycznych nad powiązaniem między teorią komunikacji a procesami instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju) i badawczą (brak studiów nad nowymi mediami – mediami społecznościowymi w procesach instytucjonalizacji), jak i rozwój mediów społecznościowych jako kanału komunikacji oraz rozwój metod statystycznej eksploracji tekstu.

Za główny cel pracy Habilitantka przyjęła opis, charakterystykę i ocenę procesów instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju z perspektywy komunikacyjnej na przykładzie branży paliwowo-energetycznej. W celu operacjonalizacji celu ogólnego ustaliła następujące cele szczegółowe:

1. w jaki sposób społeczna, kulturowa i etyczna konstrukcja pojęcia przyrody, jak też analiza relacji człowiek–środowisko naturalne wpływa na postrzeganie i interpretację koncepcji zrównoważonego rozwoju w środowisku gospodarczym, w tym w szczególności w branży paliwowo-energetycznej,
2. w jaki sposób organizacje gospodarcze integrują trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: ekologiczny, społeczny i ekonomiczny w systemach zarządzania przedsiębiorstwem w ujęciu teorii instytucjonalnej,
3. jak procesy komunikacyjne współtworzą procesy instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju,
4. jak procesy instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju przedstawiane są w komunikacji organizacyjnej przedsiębiorstw branży paliwowo-energetycznej, w tym w szczególności w nowych mediach społecznościowych.
 - 4.1. w jaki sposób idea zrównoważonego rozwoju jest formułowana, zakotwiczana i rozpowszechniana w komunikacji przedsiębiorstw z branży paliwowo-energetycznej za pośrednictwem kanałów mediów społecznościowych na przykładzie Twittera,
 - 4.2. w jaki sposób komunikacja organizacyjna przedsiębiorstw reprezentujących branżę paliwowo-energetyczną wpływa na ogólny dyskurs i instytucjonalizację zrównoważonego rozwoju?

W tym miejscu należy po raz pierwszy podważyć terminologię wykorzystywaną przez Habilitantkę. Zarówno cele szczegółowe, jak i pytania badawcze są kluczowymi elementami pracy naukowej. Różnią się jednak pod względem swojej natury i funkcji. Cele szczegółowe określają konkretne osiągnięcia,

które badacz zamierza osiągnąć, podczas gdy pytania badawcze to pytania, na które badacz stara się odpowiedzieć w ramach swojego badania. Cele szczegółowe skupiają się na celach i rezultatach, podczas gdy pytania badawcze skupiają się na poszukiwaniu wiedzy i odkrywaniu odpowiedzi na pytania naukowe. W moim odczuciu Habilitantka sformułowała pytania badawcze, a nie cele szczegółowe, o czym tym bardziej świadczy forma pytająca wskazanych punktów (sformułowań nie wieńczą jedynie znaki zapytania). Na tym etapie rozwoju naukowego oraz ubieganiu się o kolejny stopień naukowy Habilitantka powinna znać i rozróżniać te naukowe pojęcia.

Habilitantka przyjęła następującą **hipoteza badawczą**: branża paliwowo-energetyczna stosuje proaktywne i responsywne podejście do komunikacji na platformie Twitter w obszarze zrównoważonego rozwoju środowiskowego i społecznego zaangażowania.

W pracy Habilitantka zastosowała następujące metody badawcze:

- krytyczną analizę zagranicznej i polskiej literatury naukowej (cele 1-4);
- studium przypadku (cele 2-4);
- badania eksploracyjne tekstu (*text mining*) wykorzystujące przetwarzanie języka naturalnego (NLP) i uczenie maszynowe do przekształcania wolnego (nieustrukturyzowanego) tekstu w dokumentach i bazach danych, a w tym wypadku wiadomości publikowanych na Twitterze (cele 4.1.-4.2.).

Struktura pracy

W zakresie struktury pracy, monografia składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisów tabel i rysunków oraz streszczenia w języku angielskim. Rozdział pierwszy i drugi mają charakter teoretyczny, a rozdział trzeci empiryczny z elementami ukierunkowanymi na teorię. W tym zakresie pojawia się pewien niedosyt wynikający z niestandardowego przyjęcia struktury pracy. W tradycyjnym ujęciu, pierwsze rozdziały monografii powinny zawierać przegląd literatury i omówienie istniejących badań. Habilitantka starała się wypełnić ten warunek, jednak częściowo wątpliwości budzi rozdział pierwszy, co zostanie omówione dalej. Pominęła jednak wyodrębnienie w strukturze monografii części metodycznej pracy. Zawarła ją dopiero w ostatnim – trzecim rozdziale. Warto byłoby jednak dokonać rewizji treści, dokonując wyodrębnienia części metodycznej, która obejmowałaby opis wykorzystanych technik, narzędzi, zbierania danych czy próby badawczej, czyli wszystkich niezbędnych informacji, aby inni badacze mogli powtórzyć badanie i uzyskać podobne wyniki. W takim układzie ostatnia - egzemplifikacyjno-weryfikacyjna część pracy, koncentrowałaby się już jedynie na prezentacji wyników badań i wnioskach z przeprowadzonego badania. Ostatni rozdział mógłby wówczas zawierać część dyskusyjną i wnioskowanie. W przyjętym układzie pracy brakuje jednoznacznej przejrzystości.

We **wstępie** Habilitantka wprowadza czytelnika do tematu badawczego, przedstawia kontekst badań, luki badawcze, cele badania oraz hipotezę. Omawia także pokrótce zawartość monografii w kontekście jej struktury.

W **rozdziale pierwszym** Habilitantka skupia się na przedstawieniu koncepcji zrównoważonego rozwoju jako konstruktów społecznego kształtowanego i opartego na procesie komunikacji. Prezentuje ideę zrównoważonego rozwoju, jak i współtworzących ją koncepcji. Dokonuje także krytycznej analizy równoległych dyskursów. Przedstawia w nim rys historyczny rozwoju idei i myśli ekologicznej, trzy nurty myślenia o przyrodzie (imperialistyczny, arkadyjski oraz z perspektywy konstruktywistycznej), refleksję w obszarze współczesnej konsumpcji. Następnie autorka przechodzi do przedstawienia ewolucji etyki środowiskowej od wizji antropocentrycznej do ekocentrycznej. Ten obszar rozważań uważam za interesujący i dający do myślenia. W moim odczuciu jednak zabieg umieszczenia tego typu rozważań w głównym osiągnięciu naukowym w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości jest wątpliwe

konieczny, bowiem obrazuje podejście filozoficzne i socjologiczne (nauki humanistyczne) do problemu badawczego, aniżeli ukierunkowane na reprezentowaną dyscyplinę naukową zawierająca się w naukach społecznych. Ostania część tego rozdziału prezentuje rys historyczny pojawiania się świadomości odpowiedzialności społecznej wśród podmiotów gospodarczych i rozpoczęcie procesów instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w środowisku gospodarczym, w tym znaczenie CSR w społecznym i środowiskowym wymiarze aktywności. Dopiero tutaj autorka podnosi temat dyskursów w obszarze zrównoważonego rozwoju jako przedmiocie zainteresowania badaczy w naukach społecznych, wskazując na jego instrumentalność, wynikającą z ekonomicznego ujęcia kategorii środowiskowych. Rozdział zakończony jest słuszną konkluzją, iż konieczne jest przeniesienia punktu ciężkości systemów zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstw z maksymalizacji użyteczności dla organizacji gospodarczych na rzecz maksymalizacji użyteczności dla społeczeństwa.

W rozdziale drugim Habilitantka podejmuje tematykę zrównoważonego rozwoju z perspektywy teorii instytucjonalnej i komunikacji organizacyjnej. Omawia w niej klasyczną i nową ekonomię instytucjonalną. Wskazuje w niej także na krytykę teorii instytucjonalnej z punktu widzenia wybranych autorów. Następnie omawia sposoby definiowania instytucji oraz wskazuje trzy podejścia do ich opisu. W dalszej kolejności definiuje instytucjonalizację i wskazuje na ewolucję tego pojęcia, w tym prezentuje różne podejścia badaczy tego zagadnienia. Dalej omawia teorię instytucjonalną skupioną na zależnościach międzyorganizacyjnych. W kolejnej części pracy omawia mity instytucjonalne oraz izomorfizm, w tym jego typów: konkurencyjnego i instytucjonalnego oraz jego form: przymusowego mimetycznego i normatywnego. Kolejna część rozdziału poświęcona jest rozwarstwieniu (*decoupling*). Wskazuje w nim na zależność izomorfizmu i rozwarstwienia od stopnia instytucjonalizacji działań i praktyk biznesowych. Zagłębia się także w temat komunikacyjnego wymiaru instytucji i procesów instytucjonalizacji. Omawia komunikację z punktu widzenia tradycji komunikacji, interpretowania jej w różnych kontekstach i wymiarach, wskazuje na interakcyjny charakter procesu komunikacji. Wskazuje ponadto na ważność retoryki instytucjonalnej oraz kładzenia nacisku na retoryczny i narracyjny wymiar komunikacji. Przyjmuje założenie, że koncepcja zrównoważenia w systemach zarządzania (rozumiana jako zarządzanie środowiskowe), standaryzacja ekologiczna, raportowanie, polityka CSR, jest głównie instytucją tworzoną w ujęciu komunikacyjnym. Stąd też podkreśla ważność sposobu komunikowania oraz charakteru i formy interpretacji koncepcji zrównoważonego rozwoju i zrównoważonych systemów zarządzania wraz z oceną współzależności oraz spójności sfery operacyjnej ze sferą symboliczną. W kolejnej części pracy omawia standardy w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu oraz wskazuje na ważność symbolicznego wymiaru zrównoważonych systemów zarządzania przedsiębiorstwem. Prezentuje szczegółowo, w postaci tabelarycznej, opisy standardowego i symbolicznego wymiaru systemów zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstwem. Pierwszym z nich jest standardowy, klasyczny i konwencjonalny wymiar oparty na integracji idei wraz z koncentracją na ekonomicznym wymiarze systemów zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstwem (tabela 3, s. 122). Drugi to wymiar symboliczny, oparty na rozwarstwieniu i skoncentrowany na władzy oraz retoryce (tabela 4, s. 123). Oba stanowią usystematyzowanie studiów literaturowych wzbogacając nauki o zarządzaniu i jakości o perspektywę komunikacyjną w rozważaniach nad zrównoważonym rozwojem podmiotów gospodarczych, co jest warte podkreślenia w punktu widzenia realizowanej procedury. Cenne jest zatem i dobrze oceniam to umiejscowienie realizowanego tego problemu badawczego w reprezentowanej dyscyplinie. Dalej autorka nawiązuje do tytułu pracy i koncepcji *decorum* Cyserona. Podkreślić należy, iż pojęcie to, odnoszące się do zasad i norm dotyczących odpowiedniego, akceptowalnego i oczekiwanego w danej sytuacji zachowania, nie jest często stosowane terminologicznie w naukach o zarządzaniu i jakości, zatem zastosowanie go należy uznać za oryginalny zabieg. Na koniec Habilitantka omawia kwestię narracji w mediach społecznościowych.

W rozdziale drugim dobitnie Habilitantka odniosła swoje rozważania do głównego tematu pracy z uwzględnieniem specyfiki nauk o zarządzaniu i jakości. Prezentuje w nim jednak często terminologię, koncepcje i perspektywy innych autorów bez elementów dyskusyjnych, polemizujących, bardziej cennych niż czasem bezkrytyczne przyjmowane znaczeń. Habilitantka wskazuje, iż elementem pracy jest krytyczna analiza zagranicznej i polskiej literatury naukowej. Nie doszukano się jednak w pracy wielu fragmentów o charakterze dyskusyjnym. Przykładowo na s. 77 Habilitantka wskazuje na obecność w literaturze krytyki teorii instytucjonalnej, jednak oprócz prezentacji zarzutów sformułowanych przez innych autorów, nie dzieli się z czytelnikiem swoimi przemyśleniami w tym temacie. Niemniej jednak, mimo wskazania tych niedociągnięć, które nie wpływają na ogólną, pozytywną ocenę tej części pracy, rozdział drugi uważam za przygotowany satysfakcjonująco.

Rozdział trzeci rozpoczyna się od przedstawienia studiów literaturowych na temat społecznego, etycznego i środowiskowego wymiaru funkcjonowania branży paliwowo-energetycznej wraz z prezentacją w formie tabelarycznej zarzutów kierowanych wobec branży (s. 135-138). Rozumie się zamysł Habilitantki, dotyczący zawarcia wszystkich obszarów analiz (studium literaturowego oraz badań empirycznych), dotyczących analizowanego sektora, w jednym rozdziale. Stanowi to jednak, co już wskazano, nie tylko rozdzwięk z kanonem przyjętym w monografiach naukowych, ale jednocześnie utrudnia usystematyzowanie ukazanego w pracy procesu naukowego.

Wyniki przeprowadzonych studiów literaturowych zostały omówione z przedstawicielami organizacji pozarządowych i rządowych w Abuja (Nigeria). Tę część Habilitantka wzbogaciła o badania własne – studium przypadku opisujące sprzeciw społeczności lokalnej w Żurawlowie (Polska). To studium przypadku uzupełnia pozostałe badania empiryczne Habilitantki. Przygotowane zostało poprawnie i stanowi obraz przykładowego procesu komunikacji w zakresie tematyki zrównoważonego.

Druga część rozdziału trzeciego to znów pogłębione studia literaturowe, tym razem odnośnie do komunikacji organizacyjnej przedsiębiorstw branży paliwowo-energetycznej na temat zmiany klimatycznej. Następnie Habilitantka przechodzi do części metodycznej, w tym omówienia możliwości wykorzystania platformy Twitter w procesie badawczym oraz cel i „metodologię” badań, co interpretuję jako oczywistą omyłkę pisarską i zakładam, iż chodziło Habilitantce o metodykę badania, ponieważ ta część pracy zawiera szczegółowy opis planu badawczego, techniki zbierania danych, metody analizy danych czy narzędzi analizy. Metodykę uważam za dobrze przygotowaną. Rozdział trzeci kończą badania pierwotne, które skupiły się na analizie komunikacji w nowych mediach – mediach społecznościowych. Tę część pracy uważam za najbardziej wartościową i wnoszącą istotny wkład w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości.

Dobór sektora przez Habilitantkę podyktowany był m.in. stopniem odczuwanej presji instytucjonalnej i jej znaczenia dla sektora zasobów naturalnych. Dobór ten oceniam pozytywnie. Habilitantka przebadala najważniejsze przedsiębiorstwa branży paliwowo-energetycznej (na podstawie rankingu Platts Top 250) oraz ich konta na platformie Twitter. Do analizy wybrano 50 spółek – liderów sektora. Zdefiniowanie liderów także uważam za trafne. W eksploracyjnym badaniu jakościowym przyjęto 16 hashtagów i słów kluczowych związanych z problematyką zrównoważonego rozwoju oraz zmian społecznych jako podstawowych obszarów aktywności ESG w branży paliwowo-energetycznej w czterech językach. Słowa kluczowe i hashtagi wybrano na podstawie studiów literaturowych. Ich dobór uważam za właściwy, a zaproponowaną liczbę uważam za wystarczającą do przeprowadzenia badania. Główne badania opierały się na analizie 3043 tweetów, a z tej analizy wykluczonych zostało ok. 10%. Uważam za trafne przyjęcie za obszar analizy rok 2016 oraz wybór metody statystycznej eksploracji tekstu zaproponowany przez Habilitantkę. Uzasadnienia tego wyboru dokonała w ramach kontekstu historyczno-terytorialnego, teoretycznego i metodologicznego. Istotnie bowiem, podpisanie Deklaracji Paryskiej (zwanej inaczej Porozumieniem Paryskim) miało ogromne znaczenie dla zrównoważonego

rozwoju i zmian społecznych o zasięgu międzynarodowym. Ustanowiło również jasne cele i zobowiązania dotyczące redukcji emisji, przystosowania się do zmian klimatu i wsparcia finansowego dla krajów rozwijających się. Z kolei korzystanie z zaawansowanej analityki opartej na przetwarzaniu języka naturalnego i maszynowym uczeniu może mieć znaczący wpływ na badanie komunikacji organizacyjnej oraz procesów instytucjonalizacji, zwłaszcza w kontekście mediów społecznościowych. Ta wiedza może zatem pomóc w dostosowaniu komunikacji do potrzeb odbiorców i zrozumieniu, jakie tematy są kluczowe dla procesów instytucjonalizacji. Dlatego też uważam, iż przyjętą przez Habilitantkę metodykę należy uznać za oryginalną i w tym kontekście wnoszącą nową wiedzę do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości stanowiąc znaczny wkład w jej rozwój.

W zakresie głównych wyników badań należy wskazać, że:

1. W odniesieniu do studiów przypadków stwierdzono występowanie rozwarstwienia (*decoupling*) pomiędzy deklarowanymi a rzeczywistymi działaniami wybranych przedsiębiorstw oraz prowadzenie równoległych procesów komunikacyjnych, co pozwoliło na opracowanie autorskich wymiarów zrównoważonych systemów zarządzania przedsiębiorstwem: standardowego i symbolicznego.
2. Pogłębione studia literaturowe nad komunikacją dotyczącą zmian klimatycznych pokazały, że zarówno przedsiębiorstwa, jak i przedstawiciele, zarządzający, z branży paliwowo-energetycznej były aktywnym aktorem w tworzeniu kampanii dezinformacyjnej odnośnie do zmian klimatycznych.
3. Wyniki badań pierwotnych wskazują, że informacje upowszechniane przez platformę Twitter pozwalają określić komunikację w SM jako: autoreferencyjną, symboliczną, izomorficzną oraz korporacyjną.
4. Można zaobserwować trendy takie jak: częstsze użycie słów kluczowych niż hashtagów, niewielkie wykorzystanie zasobów interaktywnych (linków i multimediów), brak dialogicznej perspektywy opartej na unikaniu kontrowersji dotyczących energetyki i jej ryzykownych działań oraz praktycznym wykluczeniu kontrowersyjnych kwestii, zorientowanie na przyszłość, skupienie na planach, a nie na efektach.
5. Badanie pierwotne dotyczące struktury semantycznej komunikacji tworzonej na platformie Twitter wykazało istnienie dwóch głównych wymiarów:
 - o charakterze instrumentalno-symbolicznym, wskazującego na silną orientację ekonomiczną;
 - opartego na unifikacji i izomorfizmie - ujednolicenie i homogenizacja komunikacji w obszarze zrównoważonego rozwoju.
6. Strategia komunikacji cyfrowej za pośrednictwem mediów społecznościowych oparta na analizie platformy Twitter nie przyniosła znaczącej zmiany w procesie komunikacji z interesariuszami najważniejszych firm sektora energetycznego, a jedyną zmianę można zaobserwować w obsłudze klienta (cele marketingowe).

Ostatecznie, Habilitantka nie potwierdziła sformułowanej hipotezy badawczej. Cel pracy został jednak osiągnięty.

Ostatnia, podsumowująca część rozdziału trzeciego jest w moim odczuciu uboga w kluczowe treści. Habilitantka wskazuje w nim główne wnioski z przeprowadzonych badań. Dobrze wykorzystwała informacje uzyskane w badaniach empirycznych. Brakuje jednak dyskusji naukowej w obszarze osiągniętych wyników, odpowiedzi na pytanie „i co z tego?”. Stanowczo brakuje identyfikacji implikacji praktycznych pracy i proponowanych kierunków zmian w analizowanym temacie. Ponadto, warto byłoby wskazać ograniczenia zrealizowanego badania, szczególnie w kontekście wykorzystanego narzędzia badawczego oraz dalsze kierunki badań. Generalnie jednak rozdział trzeci daje czytelnikowi satysfakcję w czytaniu i dlatego oceniam go pozytywnie z punktu widzenia naukowego i poznawczego. Trzecia część pracy wiodącej w procedurze o nadania stopnia doktora habilitowanego przekonuje, że

Pani dr Adriana Paliwoda-Matiolańska potrafi wykorzystać zebrany materiał do zrealizowania procesu badawczego. Dobrze, że Habilitantka, pomimo pewnych drobnych zastrzeżeń, zajęła się badaniem procesów instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju z perspektywy komunikacyjnej. Takie założenie do oceny pracy przyjęła recenzentka. Trzecia część monografii powinna przeważać w decyzji o uznaniu jej za osiągnięcie naukowe wnoszące istotny wkład w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości.

Podsumowanie monografii budzi swoisty niedosyt. Brakuje w nim wyraźnego odniesienia do celów pracy i odpowiedzi na pytania badawcze (nazwane przez Habilitantkę celami szczegółowymi) i hipotezę. Ważne byłoby w tym miejscu również wyraźne wskazanie wkładu Habilitantki w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości, jako elementu ubiegania się o kolejny stopień naukowy w tej dyscyplinie, co zostało ujęte jedynie w Autoreferacie (s. 22).

Konkluzja w zakresie oceny głównego osiągnięcia

Oceniana monografia, mimo wskazania pewnych niedoskonałości zaprezentowanych powyżej, wnosi niewątpliwie wkład w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości w zakresie:

1. Opracowania autorskich wymiarów dwóch podejść do konstruowania systemów zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstwem: standardowego i symbolicznego, wskazując na znaczenie symboliki, rozwarstwienia i retorycznego *decorum*.
2. Identyfikacji struktury ramowej treści dotyczących zrównoważonego rozwoju w komunikacji w mediach społecznościowych (platforma Twitter) w sektorze energetycznym i uzupełnienia pola badań nad komunikacją organizacyjną branży paliwowo-energetycznej o media społecznościowe - orientacja na zrównoważony rozwój w sposób deklaracyjny i symboliczny.
3. Wykorzystania komunikacji organizacyjnej (w mediach społecznościowych) jako źródło konceptualizacji zrównoważonego rozwoju i jego zrozumienia za pomocą komunikacji.
4. Wskazania występowania rozwarstwienia (*decoupling*) i izomorfizmu w procesach instytucjonalizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.
5. Usystematyzowania dotychczasowego dorobku naukowego i analizę literatury przedmiotu w zakresie teorii i badań nad:
 - dyskursem odnośnie do zrównoważonego rozwoju,
 - instytucjonalizmem komunikacyjnym.
5. Przedstawienia, w jaki sposób platforma Twitter oraz eksploracja tekstu i przetwarzanie języka naturalnego (NLP) mogą być wykorzystywane jako metoda badawcza do zarządzania dużymi danymi tekstowymi oraz ukazania praktycznego sposobu wykorzystania tego narzędzia w zakresie odkrywania ukrytych struktur komunikacyjnych podmiotów gospodarczych.
6. Zilustrowania, podkreślając związek między językiem a innymi procesami społecznymi, w jaki sposób metody językowe stosowane przez korporacje energetyczne w zakresie zrównoważonego rozwoju wskazują na ich symboliczne wykorzystanie, głównie w celu legitymizacji działań przedsiębiorstw.

Pozytywie oceniono poprawność wyboru problematyki rozprawy, umiejętność formułowania problemu badawczego, poprawności doboru literatury przedmiotu, umiejętność opracowania metodyki badań, umiejętność prezentacji wyników badań oraz edytorską jakość pracy. Zastrzeżenie budziła struktura pracy, o czym wspomniano wyżej.

Wobec powyższego należy uznać, iż Habilitantka **spełniła drugi z warunków**, wymaganych przepisami prawa, w zakresie posiadania w dorobku osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, jakim jest w tym przypadku wskazana monografia naukowa.

IV. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

1. Ocena pozostałej działalności naukowej

Habilitantka przedstawiła 18 publikacji z lat 2007-2022. W dorobku tym jest 10 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MEiN oraz 8 rozdziałów w monografiach. 5 z 18 przedstawionych prac zostało opublikowanych w wydawnictwach zagranicznych. 3 ze wskazanych 18 publikacji indeksowanych jest w bazie Scopus: autorski rozdział w monografii wydanej w wydawnictwie Springer Nature oraz dwa artykuły naukowe, w tym jeden współautorski, wydany w czasopiśmie znajdującym się na liście *Journal Citation Reports*, co zasługuje na podkreślenie.

Szczegółowo, Habilitantka wskazała na cztery główne nurty badawcze, które ostatecznie skłoniły ją do podjęcia opracowania wskazanego jako główne osiągnięcie naukowe w procedurze habilitacyjnej. Tymi obszarami są:

1. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw i zrównoważony rozwój w procesach zarządzania organizacjami gospodarczymi.

Efektem prac w tym obszarze jest przede wszystkim publikacja (w ramach dwóch wydań) autorskiej monografii pt. *Odpowiedzialność społeczna w procesie zarządzania przedsiębiorstwem*, II wydanie, Warszawa 2014: Wyd. C.H. Beck., s. 282. (I wydanie w roku 2009). Monografia stanowi niewątpliwą wkład Habilitantki w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, bowiem jest jedną z pierwszych tego typu opracowań na rynku polskim koncentrujących się na wskazaniu znaczenia i promocji działań społecznie odpowiedzialnych w kontekście zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw. Odnotować i docenić należy rozpoznawalność i popularność wskazanej monografii, czego efektem jest łączna liczba jej cytowań – 347. Ponadto, efektem prac Habilitantki w tym obszarze badawczym jest publikacja dziewięciu prac w języku polskim i angielskim (z czego tylko jeden współautorski).

2. Instytucjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu w ujęciu instytucjonalizmu komunikacyjnego.

W ramach tego obszaru Habilitantka dokonała analizy interaktywności, responsywności i interakcji z obserwowanymi na platformie Twitter (doceniam fakt oparcia analiz na autorskich wskaźnikach). Aktualnie kontynuuje badania w tym obszarze w ramach grantu. W tym nurcie, oprócz monografii naukowej wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe, opublikowała ponadto sześć współautorskich tekstów naukowych w języku angielskim, przy czym jeden został opublikowany w czasopiśmie znajdującym się na liście JCR - *Profesional de la Informacion (IF 2020 – 1.580)*. Jest to duże osiągnięcie, jednak należy wskazać, iż w wykazie czasopism naukowych Ministra Edukacji i Nauki i przypisanych do nich dyscyplin, czasopismo to nie zawiera się w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, a m.in. w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Można jednak wykazać związek realizowanej w tym artykule tematyki z dyscypliną naukową, w ramach której prowadzone jest niniejsze postępowanie.

3. Komunikacja organizacyjna w procesie kształtowania relacji z interesariuszami.

W ramach tego nurtu badawczego Habilitantka opublikowała trzy autorskie teksty naukowe, w tym jeden w języku polskim, drugi – angielskim, trzeci – francuskim. Na pochwałę zasługuje ponadto opracowanie hasła w angielskojęzycznym leksykonie *Encyclopedia of Sustainable Management*

dotyczące akceptacji społecznej. Jest to działanie nietuzinkowe świadczące o zaangażowaniu Habilitantki w tworzenie świadomości odbiorców w ramach tej problematyki.

4. Wzorce zrównoważonej konsumpcji.

Efektom prac badawczych w tym nurcie jest m.in. opracowanie autorskiego modelu konsumeryzmu świadomego społecznie, opartego na trzech filarach: konsumpcji etycznej, konsumpcji racjonalnej i aktywizmie konsumenckim. Ponownie, na uwagę zasługuje opracowanie hasła w leksykonie *Encyclopedia of Sustainable Management* dotyczące świadomej konsumpcji zdefiniowanej jako „responsible consumption”.

Wszystkie publikacje wskazują na osiągnięcia naukowe Habilitantki skoncentrowane na zagadnieniach łączących zrównoważony rozwój, CSR, teorię instytucjonalną, a szczegółowo na procesach instytucjonalizacji oraz zintegrowanej komunikacji organizacyjnej. Co warto podkreślić, w pracach tych Habilitantka, analizując procesy społeczne zachodzące w organizacjach, podejmuje starania związane ze wzbogaceniem metod zarządzania, co niewątpliwie stanowi wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Można zatem uznać Habilitantkę jako eksperta w tym zakresie.

Na uwagę zasługuje fakt, że Habilitantka w swoich osiągnięciach publikacyjnych ma pozycje wydawane w różnych wydawnictwach lub czasopismach, choć częściowo powielane są czasopisma takie jak: *Handel Wewnętrzny* czy *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*. Samodzielnych publikacji jest zdecydowanie więcej niż współautorskich (23/5), co świadczy o samowystarczalności Habilitantki. Jednocześnie stanowi to przejaw swoistego braku interdyscyplinarności Habilitantki i (być może) niechęci do prowadzenia badań w zespole. Habilitantka powinna mieć świadomość, iż w wyniku działań interdyscyplinarnych powstaje specyficzna nowa wiedza, uwzględniająca perspektywy różnych dyscyplin naukowych. Mając imperatyw do dalszego rozwoju naukowego, co wskazała Habilitantka w Autoreferacie, należy uwzględnić podejmowanie współpracy naukowej i zwiększenie umiędzynarodowienia swoich badań. Umiejętność pracy w zespole oceniam zatem umiarkowanie pozytywnie.

2. Dorobek naukowy w ujęciu ilościowym

Jak wskazano w Autoreferacie (s. 35) oraz w wersji elektronicznej na nośniku danych, po uzyskaniu stopnia doktora dorobek Habilitantki obejmuje 28 recenzowanych prac naukowych, w tym:

- 2 monografie naukowe (w tym rozprawa habilitacyjna oraz dwa wydania kolejnej drugiej monografii),
- 14 artykułów w czasopismach naukowych (w tym 2 we współautorstwie),
- 12 rozdziałów w monografiach naukowych (w tym 3 we współautorstwie)

oraz 2 opracowania haseł w leksykonie.

Habilitantka wskazuje w Autoreferacie (s. 35, tabela 5), iż była współautorką 15 prac napisanych w języku polskim (w tym dwóch we współautorstwie), 12 prac napisanych w języku angielskim (w tym 4 we współautorstwie) oraz jednej pracy napisanej w języku francuskim. Łączna liczba cytowań Jej prac (bez autocytowań) wynosi 436, a całociowy Indeks Hirscha wynosi 6 (Autoreferat, tabela 6).

W zakresie cytawalności prac Habilitantki, wskazuje ona, iż do publikacji o największym zasięgu należą:

1. A. Paliwoda-Matiolańska, (2014). *Odpowiedzialność społeczna w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, II wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck. Warszawa, s. 282. (ISBN: 978-83-255-6213-7). Liczba cytowań - 353.*

2. A. Paliwoda-Matiolańska, (2005). *Teoria interesariuszy w procesie zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem [w:] TRANS '05. Wspólna Europa: zrównoważony rozwój przedsiębiorstwa a relacje z interesariuszami: praca zbiorowa. (red.) H. Brdulak, T. Gołębiowski. SGH. Oficyna Wydawnicza, Warszawa, s.239-248. Liczba cytowań - 28.*

3. A. Paliwoda-Matiolańska, E. Smolak-Lozano, A. Nakayama, (2020). *Corporate image or social engagement: twitter discourse on corporate social responsibility (CSR) in public relations strategies in the energy sector. Profesional de la información, 29, (3). s. 1-16. Liczba cytowań - 14.*

Należy jednak podkreślić, iż statystyki cytowań odzwierciedlają ich liczbę w wielu bazach: Web of Science Core Collection, Web of Science Core Collection B, Scopus i Scopus B, BazEkon i innych źródłach. Z łącznej liczby 436 cytowań prac Habilitantki, aż 323 pochodzą z bazy BazEkon.

W zakresie danych naukometrycznych, Habilitantka błędnie wskazała w dokumentacji sumaryczny Impact Factor, określając go na poziomie 3.59. W tym względzie powinna wziąć pod uwagę IF czasopisma w roku publikacji artykułu. Habilitantka posiada w dorobku jeden artykuł w czasopiśmie znajdującym się na liście JCR i opublikowano w roku 2020, zatem IF dla tej publikacji, a tym samym sumaryczny Habilitantki, wynosi 1.580.

W bazie Scopus znajdują się trzy pozycje Habilitantki, w tym jeden rozdział w monografii Springer Nature oraz dwa artykuły w czasopismach: *Profesional de la Informacion (JCR, IF 2020 – 1.580)*, liczba cytowań tej pracy na moment sporządzenia recenzji to 7) oraz *International Journal of Economics and Management*, liczba cytowań - 1). Indeks Hirscha w bazie Scopus wynosi 1, co nie jest znaczącym osiągnięciem.

W zakresie deklarowanej przez Habilitantkę liczby punktów za publikacje naukowe wg MEiN (dawniej MNIŚW), w dokumentacji pojawiają się nieścisłości lub brak konsekwencji, np. w zakresie deklarowanej liczby punktów, w Autoreferacie (s. 36) jest to łączna liczba 378, natomiast w Wykazie szczegółowym (s. 23) – liczba 393. Ta sama uwaga dotyczy łącznej liczby punktów z uwzględnieniem wkładu własnego Habilitantki: Autoreferat – 292,5; Wykaz – 307,5. Pozostawiam to jako uwagę natury technicznej.

Dokonując oceny dorobku naukowego Habilitantki w zakresie publikacji naukowych należy w tym miejscu podkreślić, iż mamy do czynienia z okresem 15 lat od czasu uzyskania stopnia doktora przez Habilitantkę. Dziwi fakt tak niskiej aktywności Habilitantki na polu publikacyjnym. Habilitantka reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i jest ekspertką w swojej tematyce, ma także przygotowanie językowe i doświadczenie w zakresie współpracy międzynarodowej. Tymczasem przy prostej kalkulacji, wynik publikacyjny to niespełna dwie publikacje rocznie. Habilitantka koncentrowała ponadto swój wysiłek głównie na publikacji tekstów (autorskich i współautorskich) w rodzimych czasopismach naukowych (np. *Handel wewnętrzny czy Zeszyty Naukowe UE we Wrocławiu*) oraz rozdziałach w monografiach wydawanych (choć często w języku angielskim) w polskich wydawnictwach. Takie działanie oceniam jako zachowawcze. Świadomy swojej wiedzy badacz powinien podejmować trud upowszechniania wyników badań w najlepszych, światowych czasopismach przypisanych do reprezentowanej dyscypliny naukowej. Owszem, istotne jest rozpowszechnianie wiedzy i dorobku naukowego w kraju i doceniam ten fakt, niemniej internacjonalizacja działalności naukowej, szczególnie w kontekście realizowanych przez polskie uczelnie strategii internacjonalizacji, wydaje się być zadaniem nie tylko ważnym, ale i niezbędnym. Badania w ramach wskazanych przez Habilitantkę obszarów wciąż zaliczane są do jednych z najważniejszych w zakresie uwarunkowań funkcjonowania przedsiębiorstw. Publikacje artykułów w wydawnictwach zagranicznych (np. Elsevier, Emerald, Springer, Routhledge itp.) z pewnością przyczyniłyby się do zwiększenia rozpoznawalności nie tylko Habilitantki, ale także promocji Jej jednostki macierzystej jako ośrodka zajmującego się najnowszymi kierunkami badań naukowych. Habilitantka wskazała co współpracę z zagranicznymi jednostkami

naukowymi (w Autoreferacie, s. 39, wskazano trzy ośrodki naukowe w: Japonii, Kanadzie i Hiszpanii). Na kanwie tej współpracy powstały jednak jedynie cztery prace, w tym jedna samodzielna.

Biorąc pod uwagę powyższe, umiarkowanie pozytywna jest moja ocena dorobku Habilitantki w ujęciu ilościowym oraz jakościowym (wybór miejsca publikacji), szczególnie w kontekście realizacji strategii umiędzynarodowienia. Dążenie do doskonałości naukowej jest bowiem możliwe także poprzez zwiększanie poziomu umiędzynarodowienia. Doceniam jednak fakt, iż ostatnio publikowane prace naukowe, w szczególności artykuł w czasopiśmie znajdującym się w bazie JCR, wskazują pozytywną zmianę w wyborze periodyków wybieranych przez Habilitantkę w celu popularyzacji swego dorobku naukowego.

3. Aktywność naukowa realizowana poza miejsce afiliacji

Aktywność Habilitantki na polu współpracy naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni można podzielić na dwa kierunki.

W zakresie współpracy z polską jednostką naukowo-badawczą, bazuje ona na związku z uczelnią, w której habilitantka była zatrudniona - Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu. Efektem tej współpracy, jest ekspertyza na temat wdrażania kodeksów etycznych w gminach, powstała w ramach projektu finansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach POKL (POKL.05.02.01-00-084/09; lata 2007-2013). Z kolei w roku 2009 roku Habilitantka wzięła udział w realizacji projektu pt. „*Innowacyjne zarządzanie badaniami naukowymi – studia podyplomowe dla jednostek naukowych*” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (UDA-POL.04.02.00-00-018/08-00). Habilitantka nie określiła jednak bliżej obszaru swojego wkładu w realizację tych projektów, zatem niemożliwa jest jego ocena.

Drugim kierunkiem Habilitantki jest współpraca naukowo-badawcza z zagranicznymi jednostkami: Tokyo Metropolitan University (Japonia), HEC University of Montreal, (Kanada), University of Málaga, (Hiszpania).

Współpraca z prof. Atsuo Nakayama z Tokyo Metropolitan University (Japonia) koncentruje się na badaniu uwarunkowań komunikacji organizacyjnej w mediach społecznościowych z wykorzystaniem metody statystycznej eksploracji tekstu. Współpraca jest kontynuowana w ramach realizowanego aktualnie projektu badawczego pt. „*Zrównoważony rozwój a dyskurs w mediach społecznościowych w branży paliwowo-energetycznej na przykładzie Twittera*”, finansowanego ze środków Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki, realizowanego w UEK w ramach programu Doskonałość badawcza (nr 770/ZZH/2021/DOS). Efektem tej współpracy jest publikacja dwóch tekstów naukowych (we współautorstwie dr Emilią Smolak-Lozano z Uniwersytetu Malaga).

W zakresie współpracy z dr Emilią Smolak-Lozano z Uniwersytetu Malaga - wykonawcą w projekcie badawczym pt. „*Instytucjonalizacja wzorców zrównoważonej produkcji w branży paliwowo-energetycznej (nr 2012/05/D/HS4/0117)*” opublikowany został jeden rozdział w monografii.

Habilitantka współpracuje także z prof. Emmanuelem Rauffe w HEC University of Montreal w obszarze zrównoważonego rozwoju, gospodarki w obiegu zamkniętym i akceptacji społecznej. Efektem tej współpracy było przygotowanie numeru czasopisma *Éthique publique* pt. „*Controverse et acceptabilité sociale des projets de développement économique* pod redakcją E. Raufflet i Ch. Mailhot, w którym Habilitantka opublikowała jeden samodzielny artykuł.

Ponadto, Habilitantka od października 2022 roku jest członkiem zespołu badawczego zajmującego się badaniem zjawisk związanych z gospodarką w obiegu zamkniętym, w ramach projektu Réseau québécois de recherche en économie circulaire (RQREC).

Habilitantka odbyła także, w ramach realizowanego projektu badawczego pt. „Instytucjonalizacja wzorców zrównoważonej produkcji w branży paliwowo-energetycznej (nr 2012/05/D/HS4/0117), cztery staże badawcze w jednostkach zagranicznych: ICEED Nigeria, Abuja (2016), CRISES HEC Université de Montréal (2014), BI Norway School of Business, Oslo, Norway (2013), Komisja Europejska, Bruksela, Belgia (2013).

W sumie Habilitantka, po uzyskaniu stopnia doktora, odbyła 12 międzynarodowych staży w instytucjach naukowych, organach administracji europejskiej i organizacjach pozarządowych. Cztery staże miały charakter naukowy, a 8 naukowo-dydaktyczny.

Podkreślić należy, iż Habilitantka, w ramach współpracy z Faculty of Communications Sciences Uniwersytetu w Maladze, podjęła trud przygotowania trzech recenzji rozpraw doktorskich w języku hiszpańskim, co niewątpliwie należy wyeksponować. Miało to miejsce w latach 2014 oraz 2017. Pełniła także rolę członka Komisji doktorskiej w jednym z postępowań na Wydziale Komunikacji na Uniwersytecie Malaga (2014).

Habilitantka współpracowała naukowo jako recenzentka z czasopismami polskimi i międzynarodowymi. Wymienić można: Social Responsibility Journal (4 recenzje), Nature and Culture (1 recenzja), Ekonomista (1 recenzja), Journal of Management and Business Administration, Central Europe (Management and Business Administration, Central Europe) (3 recenzje), Prace naukowe UE we Wrocławiu (15 recenzji). Pełniła także funkcję redaktora monografii naukowej „Co-management jako czynnik rozwoju stakeholders w relacjach kooperacyjnych” planowanej do wydania w roku 2023 przez Wydawnictwo ATTYKA w Krakowie.

Za wyjątkiem udziału w przygotowywaniu numeru czasopisma *Éthique publique*, nie odnotowano aktywności Habilitantki w zakresie członkostwa w komitetach redakcyjnych oraz radach naukowych czasopism. Jest to z pewnością obszar wymagający doskonalenia w przyszłości.

Reasumując, aktywność Habilitantki na polu współpracy naukowej poza miejscem afiliacji oraz zaangażowanie Habilitantki świadczy o postrzeganiu Jej jako eksperta w swojej dziedzinie i wysokiej ocenie Jej kompetencji. Pozytywnie oceniam działalność Habilitantki w tym zakresie.

4. Udział w konferencjach naukowych

Habilitantka wskazuje, iż po uzyskaniu stopnia doktora wzięła udział w 29 konferencjach naukowych, z czego referaty zgłosiła na 21 konferencjach, w tym 11 na konferencjach zagranicznych oraz 10 krajowych. Dodatkowo, podczas dwóch krajowych konferencji naukowych została zaproszona do panelu naukowego. 13 konferencji, w których uczestniczyła Habilitantka miało charakter międzynarodowy, a 8 z nich odbywało się za granicą. Wystąpiła w 11 krajowych konferencjach naukowych. Dostrzegam i doceniam udział Habilitantki w konferencjach zagranicznych takich jak: *Urban Economic Forum* w Toronto (2022), *European Conference of Data Analysis* (2019) czy *3rd International Conference on CSR, Sustainability, Ethics and Governance* w Kolonii (2016). Ponadto, uczestniczyła w 5 konferencjach i kongresach gospodarczych. Ocena tego obszaru działalności naukowej Habilitantki jest pozytywna.

5. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach.

Habilitantka w latach 2013-2017 pełniła rolę kierownika w projekcie badawczym „Instytucjonalizacja wzorców zrównoważonej produkcji w branży paliwowo-energetycznej” sfinansowanym przez Narodowe Centrum Nauki (nr 2012/05/D/HS4/0117). Jest to bezsprzecznie, obok dopełnienia dwóch monografii będących odzwierciedleniem Jej zainteresowań naukowych, największe osiągnięcie

Habilitantki w zakresie działalności naukowej, świadczące o postrzeganiu Jej pracy naukowej i jej wysokiej ocenie.

Ponadto, Habilitantka realizuje aktualnie jako kierownik projekt badawczy „Zrównoważony rozwój a dyskurs w mediach społecznościowych w branży paliwowo-energetycznej na przykładzie Twittera” finansowany ze środków Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki, realizowany w UEK w ramach programu Doskonałość badawcza (nr 770/ZZH/2021/DOS)”. Jest także członkiem zespołu projektowego i pełni rolę wykonawcy w projekcie badawczym finansowanym ze środków MNiSW realizowanego w UEK w ramach programu Potencjał (059/ZZH/2022/POT, kierownik: prof. UEK dr hab. Jarosław Plichta). Była także członkiem zespołu podczas realizacji pięciu rund badań statutowych realizowanych w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Aktywność Habilitantki na polu realizacji projektów badawczych, mimo, iż jedynie krajowych, oceniam pozytywnie.

6. Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową

Istotną kwestią jest dostrzeganie oraz docenianie aktywności naukowca. W tym zakresie Habilitantka jest laureatką Nagrody I stopnia Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za osiągnięcia naukowe. Otrzymała ją w 2012 roku. Jest także laureatką III Edycji Konkursu VERBA VERITATIS za prace z zakresu etyki biznesu. Nagrodę tę otrzymała w 2008 roku.

7. Udział w Zespołach Ekspertckich oceniających wnioski o przyznanie grantów naukowo-badawczych

Habilitantka była członkiem dwóch zespołów eksperckich: na poziomie narodowym (Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursów SONATA 16 i PRELUDIUM 16; rok 2017) oraz europejskim (HORIZON-CL6-2022-BIODIV-01; rok 2022). Habilitantka pełniła ponadto rolę recenzentki 6 wniosków o finansowanie projektu badawczego złożonych do Narodowego Centrum Nauki (panel HS4) w ramach konkursów OPUS 7 i OPUS 21, co stanowi duże osiągnięcie.

8. Pozostałe osiągnięcia naukowe

Habilitantka od roku 2016 pełniła funkcję promotora pomocniczego przy przewodzie doktorskim mgr Marty Łętek - rozprawa doktorska pt. „Społeczna odpowiedzialność biznesu w sprawozdaniach z działalności wybranych spółek publicznych w Polsce”). Promotorem pracy była dr hab. Joanna Krasodomska, prof. UEK. Przewód otwarty na Wydziale Finansów (obecnie w Instytucie Finansów) UEK. Według informacji zawartej w Autoreferacie publiczna obrona pracy doktorskiej zaplanowana została na dzień 24 listopada 2022 r., zatem po terminie złożenia kompletu dokumentów w ramach prowadzonego postępowania awansowego. Realizowane badania w zakresie przedmiotowej pracy doktorskiej przypisane były do innej, niż reprezentowana przez Habilitantkę, dyscypliny naukowej (finanse), jednak wyraźnie ukształtowany jest w tym przypadku związek z głównymi zainteresowaniami naukowymi Habilitantki.

Podsumowując, **warunek trzeci**, związany z wykazywaniem przez Habilitantkę istotnej aktywności naukowej albo artystycznej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, **uznają za spełniony**.

V. Ocena aktywności dydaktycznej, organizacyjnej oraz w zakresie popularyzacji nauki

1. Działalność dydaktyczna

Habilitantka w Autoreferacie wskazała szereg osiągnięć w ramach realizowanej działalności dydaktycznej, takich jak:

- prowadzenie zajęć dydaktycznych w języku polskim i angielskim w ramach macierzystej jednostki, w obszarze kwestii środowiskowych, społecznych i etycznych aspektów zarządzania przedsiębiorstwem oraz prowadzenia działalności handlowej;
- w ramach udziału w programach: Erasmus, Erasmus +, CEEPUS i bilateralnych umów pomiędzy Uniwersytetem Ekonomicznym, a innymi ośrodkami naukowymi (np. Roosevelt University w Chicago w Stanach Zjednoczonych Ameryki) prowadzenie wykładów związanych ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw i zrównoważonym rozwojem w procesach zarządzania organizacjami gospodarczymi. Wymienia prowadzenie zajęć dydaktycznych w: Hiszpanii (2010), Portugalii (2009), Chinach (2017), Rosji (2018), Rumunii (2019), Austrii (2010) Stanach Zjednoczonych Ameryki (2012). Doceniam ponadprzeciętną aktywność Habilitantki w tym zakresie;
- przekształcenie kursu stacjonarnego z „Negocjacji handlowych” na formułę e-learningową (platforma Moodle);
- podnoszenie umiejętności dydaktycznych poprzez uczestniczenie w szkoleniu trenerskim prowadzonym przez HEURESIS (2021, Polska), a od roku 2019 jest certyfikowanym tutorem po ukończeniu Szkoły Tutorów Collegium Wratislaviense w ramach XV edycji Szkoły Tutorów;
- współpracę z klastrem Edutainment w zakresie wykorzystania gier w procesie dydaktycznym oraz realizację pilotażowego programu wykorzystania tej metody na zajęciach w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie;
- współpracę z Krakowską Szkołą Biznesu w zakresie prowadzenia kursu pt. Ekologia i zielona transformacja;
- realizację zajęć poświęconych Społecznej odpowiedzialności biznesu i zachowaniom organizacyjnym na studiach podyplomowych MBA w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie (2016-2018);
- współpracę z Instytutem Ekonomicznym PAN w Warszawie w ramach studiów podyplomowych Executive Master of Business Administration w zakresie przygotowania recenzentem prac dyplomowych (3 recenzje od 2022);
- współpracę latach 2018-2021 z konsulem honorowym Polski w Holandii Otto Van Veenem i Instytutem Szkoleniowym De Baak Trainingsinstituut w zakresie realizowania programów szkoleniowych dla kadry menadżerskiej w Holandii w ramach Young Executive Program (YEP) i szkoleń korporacyjnych;
- przeprowadzenie warsztatów z doskonalenia umiejętności interpersonalnych dla holenderskiej instytucji GGZ Keizersgracht Amsterdam (2019);
- ukończenie międzynarodowego programu rozwoju kadr akademickich w ramach International Faculty Development Program (IFDP) prowadzonego przez IESE School of Business, Barcelona, Hiszpania (2020);
- ukończenie Studium Doskonalenia Dydaktyczno-Pedagogicznego Nauczycieli Akademickich Wyższej Szkoły Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu.

W zakresie prowadzenia studentów, Habilitantka była promotorem 282 prac dyplomowych, w tym 13 w języku angielskim w ramach Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie) oraz 36 prac dyplomowych w Wyższej Szkole Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu. Była ponadto też promotorem

dwóch prac podyplomowych na studiach podyplomowych Społeczna odpowiedzialność biznesu w Wyższej Szkole Europejskiej im. J. Tichnera w Krakowie.

2. Działalność organizacyjna

Działalność organizacyjna Habilitantki oraz związana z nią aktywność w zakresie popularyzacji nauki w dużej mierze ma związek z Jej zatrudnieniem w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. W ramach tej jednostki Habilitantka:

- pełniła funkcję Sekretarza Wydziałowego w procesie rekrutacji na rok akademicki 2008/2009.
- jest członkiem Rady Instytutu Zarządzania – organu kolegialnego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (od 2019);
- była członkiem Zespołu ds. efektów kształcenia na kierunku Marketing i komunikacja rynkowa (2019);
- była członkiem zespołu przygotowującego Raport samooceny dla Komisji Akredytacyjnej dla kierunku Marketing i komunikacja rynkowa, a efektem tych prac było nie tylko otrzymanie przez kierunek certyfikatu i znaku „Studia z przyszłością, ale także otrzymanie Nagrody I stopnia Rektora UEK w 2021 roku za osiągnięcia organizacyjne;
- pełniła funkcję Koordynatora ds. promocji Wydziału Zarządzania UEK (2010-2011);
- pełniła funkcję opiekuna studiów Modern Business Management oraz systematycznie uczestniczy w promocji tego kierunku (2017-2019);
- pełniła funkcję opiekuna praktyk zawodowych na specjalności Zarządzanie sprzedażą w produkcji i handlu na kierunku Zarządzanie (2007-2013).
- była członkiem komitetu organizacyjnego konferencji naukowej organizowanej przez Katedrę Handlu i Instytucji Rynkowych UEK pt. „Społeczna odpowiedzialność handlu. Stan obecny i kierunki rozwoju” (2011).

3. Działalność w zakresie popularyzacji nauki

W ramach działań związanych z popularyzacją nauki Habilitantka wskazała w dokumentacji następujące aktywności:

- współpraca z konsulem honorowym Polski w Holandii Otto Van Veen'em nad promocją Polski, regionu Małopolski oraz osiągnięć naukowych i gospodarczych polskich organizacji (2018-2021);
- udział, w ramach programów europejskich, w 11 projektach realizowanych przez Instytutu de Baak, gdzie pełniła rolę konsultanta i coach'a;
- pełnienie roli konsultanta Muzeum Krakowa – jednostki Muzeum Historycznego, w zakresie przeprowadzenia ekspertyzy na potrzeby wystawy pt. „Maszyneria Teatru”, w ramach której znajdowały się odniesienia do zagadnień teorii i praktyki zarządzania (2019);
- wzięcie udziału w panelu dyskusyjnym „Prowadzenie nowoczesnego biznesu” w trakcie trwania Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, podczas którego Habilitantka szerzyła wiedzę z zakresu zarządzania (2021);
- jako promotor społecznej odpowiedzialności biznesu, udział w konkursie "Lider odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju" jako członek Kapituły tego konkursu organizowanego przez dziennik Rzeczpospolita (2017);
- członek Rady Ekspertów konkursu „Liderzy Odpowiedzialnego Biznesu” organizowanego przez Pracodawców RP, (corocznie w latach 2011-2013);
- jako promotor różnorodności w praktykach zarządzania, współpraca z organizatorami II Małopolskiego Kongresu Kobiet i uczestnictwo w panelu na temat IV fali feminizmu (2015);

- współorganizowanie i prowadzenie panelu „Wolność, równość, kobiecość” poświęcony kwestiom równości płci w ramach Sustainability Days organoizowanego przez UEK oraz RoSiE – Zespół ds. Rozwoju Społecznego i Ekologicznego (2022).

Podsumowanie aktywności dydaktycznej, organizacyjnej oraz w zakresie popularyzacji nauki

W nawiązaniu do aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, aktywność dydaktyczna, organizacyjna oraz w zakresie popularyzacji nauki nie podlega ocenie, należy jednak wskazać, zgodnie z przedstawioną dokumentacją, iż Habilitantka wykazuje się dużą aktywnością w zakresie działalności dydaktycznej (samodoskonalenie, współpraca międzynarodowa, prowadzenie zajęć w języku angielskim). Współpracuje z otoczeniem gospodarczym oraz jest zaangażowana w promowanie wiedzy, w ramach której jest ekspertką, zarówno w środowisku akademickim, ale także gospodarczym. Świadomie angażuje się w szerzenie wiedzy i udział w przedsięwzięciach związanych z tematyką zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu. Godne pochwały jest Jej zaangażowanie w kwestie społeczne.

WNIOSEK KOŃCOWY

W obliczu wnikliwie przeanalizowanej dokumentacji przedstawionej przez dr Adrianę Paliwodę-Matiolańską, dotyczącej Jej dorobku naukowo-badawczego, możliwe jest sformułowanie wniosku końcowego. W mojej opinii, tematyka naukowa, w ramach której porusza się Habilitantka jest niezwykle istotna, a uzyskane w następstwie prowadzonych prac badawczych wyniki wnoszą znacząco duży wkład w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości. Wskazać należy samodzielność naukową oraz spójność zainteresowań naukowych Habilitantki. Główne osiągnięcie naukowe - monografię pt. „Decorum. Instytucjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach branży paliwowo-energetycznej - perspektywa komunikacyjna”, mimo wskazanych niedociągnięć, uważam za wnoszącą znaczny wkład w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości. Pozostałą aktywność naukowo-badawczą, w tym: dorobek publikacyjny, osiągnięcia w zakresie kierowania krajowymi projektami badawczymi finansowanymi w drodze konkursów, udział w Zespołach Ekspertckich oceniających wnioski o przyznanie grantów, aktywność w obszarze udziału w konferencjach naukowych oraz inne osiągnięcia naukowe oceniam pozytywnie. Aktywność naukowa, realizowana w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, jest istotna i oceniam ją pozytywnie.

Uwzględniając powyższe, w mojej ocenie **Habilitantka spełnia w wystarczającym stopniu** wymagania stawiane kandydatom do otrzymania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, określone w art. 219-221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574 z późn. zm.).

Wnoszę tym samym do Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie o dalsze procedowanie w sprawie nadania Pani dr Adrianie Paliwodzie-Matiolańskiej stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

dr hab. Katarzyna Szopik-Depczyńska, prof. US

Katarzyna Szopik-Depczyńska
 Szczecin, 12 czerwca 2023 r.

